Abonamentul

Pentru monarchie:
Pe an 12 cor., 1/2 an 6 cor., 1/4 an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserţiunl

Un şir garmond: o dată 14 fil., a doua óră 12 fil., a treia óră 10 fil.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacţiunea şi Administraţiunea Unirii« în Blaş.

Anul X. Blaş 28 Iulie 1900. Numĕrul 30.

Convocarea Sinodului Provincial.

Nr. 3827—1900.

Victor Mihályi de Apşa

din îndurarea lui Dumnezeu şi graţia S. Scaun Apostolic al Romei Archiepiscop şi Mitropolit de Alba Iulia şi Făgăraş, Prelat domestic şi asistente la soliul Pontificiu, Doctor de s. Teologiă

Veneratului Cler şi Credinciosului Popor al archidiecesei de Alba-Iulia şi Făgăraş

Salute şi Binecuvêntare archipăstorécă!

Din îndemnul sêrbătórei zilei aniversare de dóue sute de ani, de când părinţii nostri, conduşi de Spiritul Sfînt, sub păstorirea antecessorului nostru de fericită amintire Atanasiu I Anghel, Mitropolitul de Alba-Iulia reînnodară legătura S. Unirî cu Scaunul Apostolic al Romei: în bună înţelegere cu Episcopii comprovinciali, am hotărît a conchiema sinod provincial, pe cum în sensul decretului din cap III titlu III al Sinodului provincial de Alba-Iulia şi Făgăraş din anul 1872, cu dtul de azi şi numerul present l'am şi conchiemat pe 5|18 Septembre 1900 la mitropolia în Blaş.

Aceste aducêndu-le la cunoscinţa Veneratului Cler archidiecesan îl recercăm în Domnul, ca dimpreună cu poporul credintios să nu pregete a-şi uni cu noi rugăciunile către Părintele îndurărilor, ca să ne învrednicim a prăsnui în pace aceea sêrbătóre, a dobândi darurile, într'a cărora speranţă ne unim în Sinod, ca prin cele ce vom găsi de determurit, să preamarim pe Domnul Dumnezeu şi mântuitoriul nostru Isus Christos, împreună cu cel fără de început al lui Părinte, cu preasfîntul şi bunul şi de viaţă făcătoriul Spiritul Lui.

Dispunem drept aceea, ca din 3|16 Septembre 1900 începênd, până în ziua când se va termina Sinodul provincial, toţi preoţii archidiecesani, cari vor celebra S. Liturgiă, a) la s. proscomediă să pună o părticea a nume, pentru ca să dobândim ajutor divin preste lucrările Sinodului provincial, b) s. Liturgiă să o încépă cântând „Împerate ceresc mângaitoriule“, ca în ziua de Rusalie.

„Darul Domnului nostru Isus Christos şi iubirea lui Dumnezeu Tatăl, şi împărtăşirea Spiritului Sfînt să fie cu voi cu toţi“ Amin!

Dat în curţile reşedinţei Nóstre mitropolitane din Blaş la 13|26 Iuniu 1900.

Feuilleton.

Din literatura magiară.

Pentru ca cetitorii nostri să-şi facă idee, despre chipul *amabil,* în care ziaristica magiară ne presintă cetitorilor ungurî, *chiar şi în rubrica destinată literaturii frumóse,* dăm în traducere fidelă următorul feuilletonu apărut în „Budapesti Hirlap“ de la 11 a l. c. — feuilleton eşit din condeiul „scriitorului“ Sas István.

Oláhok.

I.

Dumitru Ievrici a scos deja cei doi mânzi din grajd. I-a legat la căruţă, apoi stând lângă nevastă-sa se delecta în privirea lor.

Se mai uită o dată, că pus-a destul fên în căruţă, şi numai după ce s'a suit şi a pus în rênduélă depleiele, zise muieri-sa

— Să porţi grije de tóte, Márie!

— Port, Dumitre!

Era sară, când eşi pe póртă. Ţinea strîns frînele fugarilor, ca să nu se ostenéscă mânzii din urmă. Erau negrii amîndoi; raza sórelui se resfrângea strălucitóre în pêrul lor neted, sclipicios.

De ceealaltă parte a drumului Vasilie Gorcov trecea grăbit.

— Unde mergi, Dumitre?

— Me duc la oraş.

— Ce să faci la oraş?

— Să vînd mânzii la têrg.

— Du-te numai, du-te!

Vasilie Gorcov se opri privind în urma căruţii, până dispăru la cotitura drumului. Apoi ridică băţul şi ameninţă.

II.

Vorbeau câte o dată, dar de un an de zile erau duşmani de mórte. Amêndoi voiseră, să iea de nevastă pe frumósa Maria Milos, o dată s'au şi bătut în crişmă pentru ea. Nici Vasilie nu era slab, dar Dumitru era totuşi mai sdravăn; l-a aruncat pe Vasilie prin ferestă în uliţă. De atunci schiopătéză.

Inima Mariei a ales pe Dumitru, s'a şi măritat după el. Măcar că bĕtrânul Milos ar fi voit mai bucuros pe Vasilie. Nici acum nu îl vede cu ochi buni, şi de aceea Dumitru i-a zis, să nu-i mai calce în casă.

De atunci Vasilie vedea numai arare-ori pe Maria. În zile de sêrbătóre o aştepta în uşa bisericii, s'o vadă venind în haina ei foşnitóre de mĕtasă. Î-şi uită de rugăciune, când se uită cât e de înaltă şi cât e de subţire peste mijloc. Faţa ei par'că sînt doi trandafirî şi din ochii ei negrii străluceşce flacăra sîngeluî aprins.

Atunci tótă ziua e mânios, mistuit de dorul pĕcătos. Vinarsul îl ameţeşce şi mai tare. Se aşeză pe laviţa dinaintea crişmei şi strigă răguşit, că Dumitru va muri. Va muri de mâna lui.

Dar când se desmeticeşce, devine tăcut. Î-e frică de omul acela mare şi puternic, O dată i-a simţit puterea; nici nu mai cuteză să-i iese în cale. Dar pentru aceea — gândea el — îi va da lui. Aşteptă numai ocasiunea potrivită, să-şi resbune pentru tóte.

III.

Vasilie merse mai de parte către crişmă. Bani nu avea, i-a prăpădit toţi. Dar întră totuşi. Se aşeză la masă şi ceru vinars.

Un cuvînt cătră învĕţătorii nostri.

De o vreme în cóce cercularele mitropolitane nu cuprind aprópe nimic alt ceva de cât concurse la staţiuni învĕţătoresci vacante. Şi dacă cine va şi-ar lua ostenéla să facă un mic studiŭ, ar ajunge sîntem siguri, la conclusiunea, că aprópe în fie care an aceia-şi învĕţători aŭ abzis de staţiunile avute. Şi nu e mic numĕrul acestora, dimpotrivă e destul de respectabil.

Nu trebue, ca cine va să fie pedagog de prima forţă, pentru ca să pricépă, că o ast fel de schimbare continuă e numai în paguba învĕţămîntului. Şi mai mult încă, ea desilusionéză şi mai tare pe ţĕran faţă cu binefacerile şcolii, îi ia şi puţina atragere faţă cu un aşeḑĕmînt, de care el ar trebui să fie legat chiar aşa ca de biserică. cunoscute fiind neajunsele de cari e lovit cel ce n'are carte.

Fără de a voi să supĕrăm corpul învĕţătoresc, care are tóte simpatiile nóstre, nu putem să nu facem constatarea, că ei însişi, învĕţătorii sint aceia, cari lucră în potriva consolidării şi bună stării lor.

Nu vorbesc de a rostul, am date sigure, cari mĕ întăresc în acéstă convicţiune.

Cu diploma de cualificaţie în ordine, nici un învĕţător nu credem, că va rĕmâné fără de post, dacă nu cum va el n'ar voi să ocupe vre unul. Ori care ar fi apoi comuna în care se aşédă, salarul sĕŭ şi-l capĕtă, fără de consideraţie la aceea, că óre face saŭ nu ceva spor.

S'ar păré, că e prea cutezată afirmaţia acésta, dar o repeţim. Învĕţătorii sînt puşi sub scutul legii şi persónele de la administraţie le staŭ bucuros la dispoziţie.

Că prin ast fel de încassări volnice să supĕră saŭ nu credincioşii, să întăresce saŭ nu poziţia învĕţătorului, asta e altă chestie. Faptul e că organele guvernului ajută, ca învĕţătorii să-şi priméscă salarul prescris, fie chiar şi pe calea esecuţiunii.

Dacă salarul acesta, în butul tuturor sforţărilor nu póte încurge, sĕmn evident, că e lipsă de ajutor de la stat, şi statul până acum dă bucuros subvenţii. Că de ce e aşa de liberal, viitorul apropiat o va arĕta. Şi ne temem, că nu aşa cum ne-ar conveni nóuă.

Dacă prin ast fel de mĕsuri coercitive, poporul se îndârgesce şi devine duşman al şcolii confesionale, nu se prăpădesce lumea, inspectorul scolastic cu pretorul sînt gata să facă şcólă comunală.

Dacă prin ast fel de mijlóce învĕţătorul în loc de a-şi câştiga simpatiile poporului şi-l face contrar, în loc de a deştepta în ei rîvna după învĕţătura şi dragostea pentru înaintarea şcolii şi-i înstrăinéză, în loc de aşi întări poziţia în cutare comună, se face nesuferit, — vina ér ei o pórtă, dar acésta învĕţătorii nici o dată nu vreaŭ să o recunóscă.

Partea cea mai însemnată a învĕţătorimii uită, că nu pentru aceea a studiat preparandia, pentru ca să aibă din ce se trăiéscă, ci pentru ca să créscă şi învețe tinerile generaţii. Şi acésta o pot face ori unde, mai bine în comune rĕmase înapoi, de cât în celea înaintate.

Am avut ocasie să vedem învĕţători harnici şi distinşi, cari se simţaŭ fericiţi în cele mai misere comune, pentru că îşi pricepeaŭ cum se cuvine chemarea lor, — şi în schimb, să audim, că cutare individ, trecut cu greŭ peste esamene, nu póte trăi nici în cele mai înfloritóre sate. Şi acésta? pentru că nu grijeaŭ într'atâta de cercetarea regulată a prelecţiunilor, cât mai mult de incassarea punctuósă a salarului, ca să nu mai pomenim de multe altele.

Cum va progresa ast fel învĕţămîntul, cum va învĕţa ţĕranul nepriceput să iubéscă şcóla şi să jertféscă pentru ea, cum vom ajunge pe urmele Danemarcei, să nu mai avem analfabeţi? — Dumnezeŭ o scie, noi nu vedem lumină în viitor, ci întunerec.

Dar o altă pricină mai e şi aceea, că învĕţătorii, — ca şi cum ar învĕţa la şcólă, — în cele mai multe locuri, încă de la început se pun în conflict cu preoţii locali. Privesc peste umĕr la ei, rîd de împrejurarea că ei li-s directori, — pentru că îi ţin de fórte nepricepuţi în arcanele pedagogiei, — şi mai iute alérgă la pretor ori inspector, de cât la preot ori protopop.

Statul i-a luat sub scutul sĕŭ şi ei o sciŭ acesta, nu pricep înse, că prin acésta guvernul chiar vrea să măréscă ruptura dintre preot şi învĕţător, ca apoi el se tragă folosul. În chipul acesta, în loc ca aceşti doi însemnaţi factori ai înaintării poporului să lucre mână în mână, ajutorându-se împrumutat, sînt desbinaţi şi staŭ ca duşmani unul în faţa celui alalt.

Sînt din cale a fară triste aceste constatări, dar ele sînt reale.

Şi cuvîntul ce am dori să-l spunem învĕţătorilor nostri, pe care ei de alt cum ar trebui să-l scie încă de când eraŭ pedagogi, cuvîntul acesta e, ca învĕţătorii să nisuiéscă a-şi cunósce cât mai mult chemarea lor, să o scie cât mai bine, să vadă situaţia ce némul nostru o are între actualele împrejurări şi să nisuiéscă din rĕsputeri, nu a grămădi neajunsuri asupra capului lui, ci a limpezi orisontul şi a alunga norii ce vreaŭ să-i răpéscă şi slaba rază de sóre, ce le luminéză!

În crişmă era o femeie urîtă şi bĕtrână; părea că se uită tot de una la vîrful nasului.

— Ai bani, Vasilie?

— Oi avea mâne!

— No, atunci şi vinars capeţi numai mâne.

El nu zise nimic. Ştiea, că în zădar ar vorbi. Se uită aiurit la cea alaltă masă. Acolo eraŭ glăgi cu vinars aşeḑate una lângă alta.

Era sara târzie când întrebă încă o dată.

— Apoi nu-mi dai vinars?

— Dacă ai bani, îţi daŭ.

Vasilie păşi la masa cea alaltă, ridică glaja cea mai mare şi o isbi între cele alalte. Apoi fără să mai zică ceva, eşi a fară.

Audia blăstemele bĕtrânei şi în a treia uliţă.

IV.

Vasilie şedea de mult pe marginea şanţului înaintea căsii lui Dumitru. În o ferestă ardea un opaiţ; cerca să afle, ce să însemne acésta. De sigur aştéptă pe cineva şi opaiţul arată, că bărbatul nu-i acasa.

De o data îşi ridică capul; privi de alungul uliţii cu ochii lui cei ageri. Nu vedea pe nimeni, dar audia lămurit paşi. Sunaŭ din ce în ce mai aprópe.

Era un om înalt; era lângă gard, când îl zări, dar nu-i putu observa faţa. Când ajunse la pórtă, se uită cu grije în tóte părţile, apoi se strecură în curte.

Vasilie se uita în urma lui cu ochi hoibaţi, audi că cineva bate la ferêstă. Era beat de bucurie, că pe Dumitru îl înşélă nevasta; apoi îl apucă mânie năprasnică, că de ce nu îl înşélă cu el.

Se ridică şi începu să fugă. Alergă dealungul uliţii, apoi se întórse spre drumul de ţară şi alergă mai de parte schiopătând cătră oraş. Înaintea lui şi în urma lui zurăiaŭ trăsuri. Unele eraŭ prea de parte, ér cele din urmă, nu voia să le aştepte. Nu se opri până în oraş; era grăbit avea să se răfuiéscă cu Dumitru şi cu muierea lui . . . . .

V.

Ştiea, unde să-l caute pe Dumitru. Nu de mult a fost şi el la tîrg; a vêndut un mînz. La aflat în crişma de la capu satului, în şopru, durmind lângă căruţă, învelit în ţundră.

Vasilie poposi o ţiră, căci în fuga cea mare i-se opri rĕsuflu. Apoi îl clătină pe Dumitru.

— Dumitre!

— Ce-i?

Se ridică şi se priviră.

— Tu eşti, Vasilie?

— Eŭ Dumitre.

— Ce vrei?

— Te înşélă nevasta.

Dumitru îl apucă de braţ.

— Minţi, Vasilie.

— Nu minţesc.

— Ai vĕḑut?

— Vĕḑut.

— Te omor, de minţesci.

— Omóră-mĕ.

Iute gătiră căruţa, căci şi Vasilie îi ajută la prins. Încet şi cu grije mână Dumitru prin pórta crişmei, dar când eşi la drum striga isbind cu biciul în cai.

Aşa a smâncit căruţa, în cât Vasilie se rĕsturnă peste cap. Câte un câne le tăia drumul cu lătratul urît, dar cei doi fugari alergaŭ în ruptul capului, spuma cădea de pe ei grămadă.

Eraŭ înaintea bisericii, când Dumitru trase puţin frînele. Nu voia, să se ştie şi acasă, că soseşte. Cei doi cai căḑură în genunchi în urma isbiturii, ruda se rupse în dóuĕ cu o pârăitură puternică.

Era acasă. Vasilie se cobori din trăsură. Dumitru merse fără sgomot în lăuntru; tóte uşile eraŭ deschise.

Nóue persecuţiî. După pertractarea de la Deva, în afacerea Iancu, s'a făcut o escursiune la Hunedóra. Escursioniştilor li s'aŭ făcut o primire spontană. Primitoriî aveaŭ înse o mică cocardă naţională la butonieră. Pentru acéstă transgresiune aŭ fost traşî în cercetare nu maî puţin de 11 persóne, între carî şi Dna Elena Hossu din Deva. Zilele acestea acusaţiî aŭ fost ascultaţî la căpitanul de poliţie. Ca apĕrător a funcţionat bravul advocat Dr Aurel Vlad din Hunedóra. Acusaţiî aŭ fost pedepsiţî ast fel: 1 cu 15 zile închisóre şi 200 cor. pedépsă, 3 cu 10 zile şi 100 cor., 4 cu 5 zile şi 50 cor. ér dna Hossu şi încă 2 domnî aŭ fost achitaţî. Se înţelege că tótă ascultarea a stat din proteste şi ridicularisărî, carî aŭ adus pe căpitan în confusie. Contra sentinţiî s'a dat apelată.

Széll şi catoliciî magiarî. Anul acesta catoliciî magiarî sĕrbătoresc a 900 aniversare a încreştinăriî lor şi respective a întemeieriî regatuluî creştin. Spre scopul acesta episcopatul în frunte cu primatele pregătesc marî serbărî. Un fişpan ar fi întrebat pe ministrul de interne, dacă sînt de a se împodobi cu acest prilej şi edificiile publice, la ce ministrul Széll a rĕspus cu un ordin confidenţial adresat fişpanilor. Ordinul a ajuns în ziare şi toţî strigă contra luî Széll pentru că recomândă autorităţilor să nu se amestece în aceste serbărî carî sînt de caracter curat catolic.

Spăriat de atacurile acestea ministrul declară ordinul de aporif. de şi el e publicat în tóte ziarele şi ca să o documenteze a votat suma de 5000 coróne ajutor de stat pentru punerea în stare bună a căilor de comunicaţie spre Strigon şi a dispus ca în zilele de 14 şi 15 Aug. să nu se îeîe vamă la podul de peste Dunăre.

Foile opoziţionale îşî rîd de ministrul Széll şi de încurcătura în care a ajuns prin acest ordin, de care acum se ruşinézǎ.

Revistă politică.

România. Sâmbăta trecută s'a făcut în mod solemn fusionarea partiduluî junimist cu cel conservator, întărindu-se ast fel posiţia nouluî guvern, care e compus ast fel: *P. P. Carp*, preşedinte şi la finanţe, *Titu Maiorescu*, justiţie, *Ales. Marghiloman*, esterne, *Iacob Lahovari*, rĕsboiŭ, *Const. Olanescu*, interne, *Ioan C. Grădişteanu*, lucrărî publice, *Gonst. C. Arion*, culte şi *Nic. Filipescu* la domeniî. Gener. Manu, fost ministru va trece probabil în oposiţie, fiind duşman al fusiuneî ér dl Tache Ionnscu n'a voit de loc să între în noul minister, cu tóte încercările ce s'aŭ făcut.

Actualul minister, care a venit la putere, din causa perderiî creditului ţăriî, va contrage încă în primele zile un împrumut de 30 milióne, ce i s'aŭ pus în prospect de bancheriî din Berlin, şi ast fel va regula în cât va desechilibrul pricinuit de crisa economică.

Sêrbia. S'ar părea că domnitoriî sînt cuprinşî de mânia căsătoriilor romantice. Scirea cea maî de sensaţie e, că tinĕrul rege al Sêrbieî a dat o proclamaţie cătră poporul sĕŭ, în care îî anunţă, că s'a logodit cu dna Draga Masin, fostă damă de onóre a regineî Natalia. Regele Alesandru e de 25 anî, ér miresa de 42 anî. Orî şi cât de mult laudă regele în proclamaţie familia mireseî sale, a căreî membri aŭ luptat pentru ridicarea dinastieî Obrenovicî, totuşî cercurile oficióse aŭ rĕmas recî. Guvernul a demisionat, regele Milan de asemenea a abzis din demnitatea de generalisim al armateî. Amêndouĕ dimisionările aŭ fost primite, cu tóte acestea s'aŭ aflat ómenî, carî se compună un noŭ minister.

Se scrie, că Maiest. Sa Francisc Iosif a dat ordin, ca ataşatul militar austro-ungar să-şî ocupe locul sĕŭ la Belgrad, spre a urmări cu atenţiune desvoltarea lucrurilor.

China. Ultimele scirî primite de pe câmpul de rĕsboiŭ, vestesc, că Tien-Ţinul a fost ocupat de armata internaţională. Chineziî aŭ părăsit cetatea şi locurile din jur.

În acelaşî timp se anunţă, că contrar scirilor de maî înainte, toţî ministriî străinî se află în viaţă, protejaţî şi îngrijiţî de curte şi deplin sănătoşî, a fară de ambasadorul german, care, se scie, a fost asasinat de rĕsvrătiţî. Pentru acéstă faptă, s'a ordonat pedepsirea severă a rebelilor, ér, după cum scrie „Le Temps", împĕratul Chineî şi-a esprimat telegrafice condolenţele sale împĕratuluî Germanieî, comunicându-î de o dată mĕsurile ce a luat şi dând espresiune speranţeî, că relaţiile dintre Germania şi China nu vor fi întrerupte pentru acest incident regretabil.

Pentru apĕrarea supuşilor sĕî din China, America a dispus trimiterea uneî armate de 4000 soldaţî, ér Rusia a proclamat starea de rĕsboiŭ în districtele sale din Siberia, mărginaşe cu China, carî sînt mereŭ prădate de rĕsculaţî.

Corespondinţe.

Introducerea nouluî canonic.

Lugoş 4 Iulie 1900. *)

Duminecă în 1 Iulie st. n. a. c. s'a făcut cu solemnitatea obicînuită întroducerea nouluî canonic capitular, a Rvrs. *Mihaiŭ Gianu*, fost paroch-protopop în Bogşa germână.

După sfârşitul sfinteî Liturgiî, celebrată de cătră membriî Vener. Capitlu, la care a asistat un public maî numĕros ca de obiceiŭ, ér cântările bisericescî le-a esecutat corul condus de învĕţătorul Iosif Micleu, Il. Sa Dl Episcop Dr Demetriŭ Radu, îmbrăcat în mandie şi camilafcă şi cu cârja pastorală în mână, a amintit prin cuvinte alese memoria Ilustruluî canonic abate şi filantrop Andreiŭ când va Liviŭ, prin a căruî mórte a devenit vacant stalul de canonic lector, care complinindu-se prin promovarea graduală din tómna trecută, a rĕmas vacant ultimul stal, cel al canoniculuî prebendat.

Il. Sa a demândat apoî să se cetéscă Preaînalta diplomă regéscă de denumire a On. M. Gianu, căruia P. S. Sa î-a adresat apoî o frumósă vorbire arĕtând meritele însemnate, pe carî în decurs de aprópe 40 de anî de păstorire sufletéscă şi le-a câştigat pentru propagarea s. Unirî în aceste părţî; merite neperitóre prin carî vrednic s'a făcut de încrederea Il. Sale a Dluî Episcop şi de graţia Maiestăţiî Sale, carele prin Preaînalta denumire l'a ridicat la acéstă demnitate. Sfârşindu-şî Il. Sa vorbirea publicul present a făcut ovaţiunî acum întrodusuluî canonic ér corul asemenea a întonat de treî orî imnul: „Să trăéscă întru mulţî anî! Terminându-se şi acesta Rvrs. Gianu şi-a ocupat locul destinat demnităţiî sale, apoî venind în mijlocul bisericiî pe amvon, viŭ emoţionat, a mulţămit M. S. Augustuluî Patron care l-a denumit, Înaltuluî guvern şi Il. Sale Dluî Episcop carî l-aŭ recomândat şi propus spre denumire, promiţîndu-le în acela-şî timp fidelitate, supunere şi devotament; salutând apoî prin câte va cuvinte pe confraţiî sĕŭ Il. şi Rvrs. canonicî pe cum şi pe toţî ceî presenţî la acea solemnitate, între aclamaţiunile tuturor şi-a reocupat stalul.

*) Întârziată din causa îngrămădireî de material

Sîngele i-se urcă în cap când întră în chilie. Vasilie nu minţise; audia respirarea greóe a bărbatuluî. Somnul îî era adênc, nicî nu simţia că o mână îî atinge faţa pĕrósă, apoî se încléştă în grumazul luî, strîngêndu-l cu o strîngere de mórte.

*

Dumitru şedea lângă masă şi aştepta zorile; atuncî va isprăvi şi cu nevasta. Nu va omorî-o de o dată, ci maî întâiŭ o va arde cu fier roşu, şi o va tăia bucăţî cu cuţitul.

Se lumina de ziuă, când Maria deschise ochiî. Se spăimêntă, când vĕdu pe bărbatu-sĕŭ stând pe laviţă. Ochiî i-se umplură de lacrimî, când vorbi.

— Nu te mânia, Dumitre . . . . . era aşa de flămênd . . . . . . aşa de obosit, sĕracul . . . .

Numaî atuncî privi Dumitru spre pat. Bĕtrânul Milos (socru-sĕŭ) zăcea acolo mort, cu ochiî eşiţî din orbite.

Luî V. A. Urechiă.*)

„*Ridică-te să scuturî ce te apasă!*
Voinţa 'nvinge tot: de o aî în tine
Tu nu te temî de rĕŭ, de greŭ nu-ţî pasă.
Urca-vom şi alte scărî, de chin maî pline
Nimic aŭ fost pe câte le-am urcat:
De mĕ 'nţelegî, urméză-mĕ pe mine!"

Virgil aşa pe Dante l-a învĕţat. —
Bĕtrâne al meŭ, Te vĕd cu din adinsul
Că Tu ne-aî fost Virgil ce ne-a 'ndemnat

Să vrem şi să muncim! Tu nedeprinsul
A sta pe loc, aî alergat ca norul
Cu rodnicele-î ploî, pe 'ntreg cuprinsul

Latinilor, şi ne-aî vestit poporul.
Oţĕl ne-aî spus şi Tu pe spada care
Ni-o va 'nvêrti Achil ciruitorul!

Şi eată avêntul vechî din noŭ rĕsare;
Vrăjiţî de vechiul duh, de fala veche
Es tineriî eroî, se 'nşiră-'n zare:
Cuvêntul 'i-a născut! Al Tĕŭ Urechiă!

*) Poesia acésta a fost scrisă în Albumul pe care românii din Ardeal i-l'aŭ presentat bĕtrânuluî scriitor la iubileulul sĕŭ literar de o jumĕtate veac. Aflăm de odată că M. S. Regele Carol I-a conferit cu acest prilej marea cruce a ordinuluî „*Coróna Românieî.*"

Dăm câte va date din viaţa noului canonic. Rvrs. Mihaiŭ Gianu s'a născut la anul 1834 în Bogşa. Gimnasiul l-a studiat în Oradea mare ér s. teologia la s. Barbara în Viena. În 1864 căsătorindu-se a fost chirotonit şi denumit de paroch-protopop în Bogşa, unde a petrecut până la denumirea sa de canonic. Ca conducĕtor a oficiuluĭ s'a ostenit cu zel ardent pentru propagarea şi întărirea s. Unirĭ în aceste părţĭ espuse ale s. nóstre bisericĭ şi prin stăruitórea luĭ conlucrare maĭ multe parochiĭ, parte s'aŭ întors la s. Unire, parte s'aŭ sistemisat şi consolidat. Pentru tóte aceste acum la bĕtrâneţe şi-a primit vrednica rĕsplată.

Adunarea pentru fond de teatru român.

— Raport special. —

Abrud, Iulie 1900.

Zilele de 22 şi 23 a l. c. aŭ fost adevĕrate zile de sĕsbătóre pentru Româniĭ din Munţĭ-Apusenĭ. Comitetul societăţiĭ pentru crearea unuĭ fond de teatru român şi-a ţinut aicĭ adunarea generală, după 25 de anĭ, de la ultima sa adunare în Munţĭ. Sâmbătă sara, inteliginţa din Abrud a eşit întru întîmpinarea óspeţilor la hotarul comuneĭ Bucium-Cerbu, unde se ridicase o pórtă de triumf cu inscripţia „Bine aţĭ venit!“

Eraŭ vre o 14 trăsurĭ pentru comitet, óspeţĭ şi Abrudenĭ. În fruntea trăsurilor s'aŭ postat vre o treĭ zecĭ călăreţĭ în haine naţionale. Bubuiturile trĕscurilor anunţaŭ înainte celor de a casă sosirea óspeţilor.

A urmat sara de cunoştinţă, la care aŭ participat peste 300 persóne. Am remarcat, că aprópe tóte centrele nóstre eraŭ representate; aŭ sosit óspeţĭ din depărtărĭ considerabile.

Şedinţa primă.

Duminecă, în 22 a l. c. s'a ţinut şedinţa întâiŭ.

Presidentul, dl *Iosif Vulcan* a ţinut un preafrumos discurs de deschidere, relevând însemnătatea *idealismuluĭ* pentru un popor atât de persecutat, cum sîntem noĭ.

După deschiderea şedinţeĭ preşedintele e salutat din partea abrudenilor prin rostul dluĭ Dr. Laurenţiu Pop, apoĭ în numele „Astreĭ“ de cătră dl Dr. Vasile Preda, şi în numele reuniuneĭ femeilor române de cătră v. protopopul onorar Alesandru Ciura.

După aceea s'aŭ ales diferitele comisiunĭ pentru esaminarea raportelor, înscrierea de membriĭ noĭ etc.

La sfîrşitul şedinţeĭ Dr. Branişce a ţinut o frumósă disertaţie despre influinţa drameĭ asupra disposiţieĭ sufleteşcĭ a omuluĭ.

Banchet — Concert.

La órele 2 a fost banchetul festiv.

Din seria toastelor, abstrăgĕnd de cele în onórea preşedinteluĭ, a óspeţilor etc. relevez cu deosebire frumósa vorbire a studentuluĭ în drept Ioan Scurtu pentru doĭ foştĭ tribunĭ (Andreica şi Aiudean) carĭ eraŭ de faţă, şi al profesoruluĭ Vasile Goldiş pentru Româniĭ din Munţĭ.

Séra a fost apoĭ Concert, a căruĭ succes a fost splendid, în cel maĭ strălucit sens al cuvîntuluĭ. Abrudeniĭ aŭ adus marĭ jertfe materiale, ca să procure óspeţilor o sară de adevĕrată plăcere artistică.

Era de faţă Corul luĭ *Dima*, pe cum şi treĭ dintre distinsele nóstre forţe artistice d-şórele *Valeria Pop*, *Adelina Piso* şi *Virginia Gall*.

A descrie maĭ amĕnunţit succesul acestuĭ Concert e cu neputinţă. Trebue ca să fie cineva present, ca să înţelégă, că ast fel de prestaţiunĭ pot fi admirate, simţite, dar descrise nu.

După Concert a urmat dans.

Sala cea mare a oteluluĭ „Detunata“ a fost prea de tot mică, spre a ne cuprinde pe toţĭ. Era o îndesuială, cum n'aŭ maĭ vĕdut numaĭ la Adunarea „Astreĭ“ din Blaş.

Cu tóte aceste petrecerea a durat până în zorĭ de zi.

Parastasul.

Lunĭ, în 23 a. l. c. s'a celebrat serviciŭ divin în biserica gr. cat. ridicându-se parastas pentru odihna sufletelor repausaţilor membriĭ aĭ societăţiĭ. Aŭ servit preoţiĭ Alesandru Ciura, Isidor Butnariŭ şi Ioan Simu.

Şedinţa a dóua.

La órele $10^{1}/_{2}$ se începe şedinţa a dóua.

După verificarea protocoluluĭ, urméză raportul referenţilor comisiunilor.

Dintre acestea e de amintit ca un titlu de onóre pentru Munţĭ — cuvintele dluĭ Vulcan — raportul încasărilor. În favorul fonduluĭ s'aŭ încassat din Abrud şi jur *peste 4800 corone.*

Laudă şi onóre Munţilor, carĭ aŭ întrecut succesul tuturor adunărilor de până acum.

S'a dat apoĭ cetire telegramelor şi scrisorilor de felicitare, ce aŭ sosit aprópe din tóte ţinuturile locuite de Românĭ. La învitarea inteliginţeĭ din Şimleul-Silvanieĭ adunarea primeşce de loc pentru adunarea generală viitóre *Şimleul-Silvanieĭ.*

După terminarea rapórtelor, presedintele Vulcan emoţionat până la lacrimĭ îşĭ iea adio de la Muntenĭ şi de la Munţĭ, mulţămindu-le pentru căldura şi dragostea românéscă, cu care aŭ fost întimpinaţĭ.

Cuvintele dluĭ Vulcan aŭ făcut o impresiune adîncă.

Cu acésta s'a terminat partea oficială a adunăriĭ. În zilele următóre sînt proiectate escursiunĭ la Detunata, băile din Roşia, gheţariul din Scărişóra, etc.

Când scriŭ aceste rîndurĭ óspeţiĭ se află la Detunata.

Adunarea din Abrud, abstrăgĕnd de la strălucitul succes material a avut o mulţime de momente înălţătóre atât pentru străinĭ, cât şi pentru Muntenĭ.

Vedeaĭ în ochiĭ tuturor mândria în faţa unuĭ atât de desevîrşit suces. Vedeaĭ inimile încăldite de frumósă manifestaţie naţională.

Străinĭ din depărtărĭ considerabile nu aŭ cruţat ostenele, ca să se pótă presenta, şi Munteniĭ nu aŭ cruţat ostenele şi spese, ca să le pótă face o primire vrednică.

Relevez şi eŭ aceea ce spunea „Unirea“ în primul sĕŭ, că adunările *culturale* devin din ce în ce maĭ cercetate şi maĭ demne.

Şi e esplicabilă apariţia asta de alt cum îmbucurătóre căcĭ pe cele alalte terene de activitate ni se pun beţe în róte, pas de pas.

Ne-a rĕmas terenul *cultural:* Să ne însufleţim măcar de acésta căcĭ: „atât ne-a maĭ rĕmas!“

Riporter.

Raport general

al

Societăţiĭ de lectură „Inocenţiŭ Micu Clain“ pe anul şcolastic 1899/900.

(Fine.)

B. Partea specială.

Averea societăţiĭ o formézá: biblioteca, cassa şi publicaţiunile societăţiĭ.

I. Biblioteca.

1. Cărţile.

Avênd spese cu noul op *„Tragedia Calvaruluĭ“* edat de societatea nóstră, nu s'a putut lua în budgetul anuluĭ 1899—1900 nicĭ o sumă pentru procurarea de cărţĭ. Pe lângă tóte aceste pedecĭ biblioteca nóstră s'a înmulţit şi în anul acesta, parte prin cumpĕrare, parte prin generóse donaţiunĭ cu 108 opurĭ în 128 tomurĭ 129 vol. 4 fascicolĭ 2 broşurĭ 1 fragment 2 manuscrise, aşa în cât de presinte numĕră 2281 opurĭ cu 2898 tom. 2862 vol. 2 fragmente 161 fascicolĭ 30 broş. 2 manuscrise şi 8 charte.

Cu cea maĭ vie recunoscinţă, cu cea maĭ mare mulţămită înregistrăm numele acelor P. S Dnĭ şi institute scienţifice carĭ aŭ contribuit la înmulţirea bibliotecii societăţiĭ.

	Opurĭ	Vol.	Frag.	Man.
1. Academia Română . .	11	22	—	—
2. Academia Magiară . .	49	61	—	—
3. Spect. Dn Iuliŭ Bardoşi insp. reg.	20	20	1	2
4. Revdss. Dn Dr Victor Szmigelski	2	2	—	—
5. Dr Elefterescu prof. .	2	3	—	—
6. Demetriŭ Bardoşi . . .	1	1	—	—
7. Vasile Suciŭ pres. soc.	1	1	—	—
8. Dr Ioan Raţ profesor	1	1	—	—
9. Constantin Pap	1	1	—	—
10. Iosif I. Sceopul	1	1	—	—
11. Bányai Jenő	1	1	—	—
12. Nicolaŭ Galea preot .	4	4	—	—
13. Direct. gimn. din Blaş	1	1	—	—
14. Camil Sext Negrea teol.	1	1	—	—
15. Ioan Vidu	2	2	—	—
16. Soc. „Petru Maior“ .	1	1	—	—
17. Soc. teol. rom.-cat. din Nyitra	1	1	—	—
Suma	100	129	1	2

2. Ziare, periodice şi reviste.

a) donate:

1. Din Blaş . . . „Unirea“.
2. „ „ . . . „Fóia şcolastică“.
3. „ Sibiŭ . . . „Tribuna“.
4. „ „ . . . „Transilvania“.
5. „ „ . . . „Telegraful român“
6. „ Bucurescĭ „Economia naţională“.
7. „ „ „Albina“.
8. „ „ „Jurnalul soc. agricole“.
9. „ „ „Convorbirĭ literare“. *)

*) Venită până la un timp.

10. „ Braşov . . „Gazeta Transilvanieĭ“.
11. „ Budapesta „Alkotmány“.
12. „ „ „Akademiai Értesitő“.
13. „ Iaşĭ . . . . „Archiva“.
14. „ Oradea M. „Familia“.
15. „ „ „Vulturul“.
16. „ Caransebeş „Fóia diecesană“.
17. „ Viena . . „Katolisches Vereinsblatt“.

b) cumpĕrate:

18. „ Sibiŭ . . . „Enciclopedia română“.

Onoratele redacţiunĭ, carĭ aŭ binevoit a ne gratifica ziarele sînt rugate a primi şi pe acéstă cale mulţămitele nóstre celea maĭ adâncĭ, rugându-le a avé şi pe viitor aceeaşĭ bunăvoinţă faţă de societatea nóstră.

II. Cassa.

Statul activ cu finea anuluĭ trecut a fost: 2393·76 cor.

Bilanţ:

Percepţiunĭ în decursul an. curent	2459·98	cor.
Erogaţiunĭ „ „ „ „	1919·54	„
rĕmân banĭ gata	540·44	„

Statul activ:

În obligaţiunĭ nóuĕ	754·77	cor.
În obligaţiunĭ vechĭ	169·70	„
Depuşi la „Patria“ cu libel Nr 1278	210·12	„
„ „ „ „ „ Nr 1448	441·32	„
Competinţe pentru publicaţiunile societăţiĭ	54·—	„
Banĭ gata	540·44	„
Suma totală	2170·35	„

Comparând statul activ de la finea anuluĭ trecut cu cel de la finea anuluĭ present, resultă un scădĕmînt de 225·41 cor.

III. Archiva.

În archivă se cuprind tóte actele referitóre la societate de la înfiinţarea eĭ şi până azĭ.

Tot archivariul administreză și publicațiunile societății nóstre înmulțite fiind prin edarea nouluĭ op *„Tragedia calvaruluĭ“*. Din publicațiunĭ se maĭ aflá.

1. Epistole către un preot tinĕr p. I.	214 es.	à)	75 cr.
2. Epistole către un preot tinĕr p. II.	461 „	à)	75 „
3. Tragedia Calvaruluĭ broșurate	405 „	à)	1 fl. —
4. Tragedia Calvaruluĭ legată în lux	180 „	à)	—
5. Pregătire la mórte broș.	148 „	à)	80 „
6. „ „ „ în lux	50 „	à)	1 fl. 50 „
7. „ „ „ „ catifea	1 „	à)	—
8. Duch muscălesc . . .	204 „	à)	10 „

Ceĭ carĭ doresc să aibă unul dintre aceste opurĭ sînt rugațĭ a se adresa la „Societatea de lectură Inocențiŭ Micu Clain“ a teologilor din Blaș (Balázsfalva) alăturând la comande și spesele portuluĭ postal.

Cam acésta ar fi ceea ce am făcut, ceea ce am lucrat în decursul anuluĭ curent pentru prosperarea și înaintarea societățiĭ nóstre. De și venitul curat al societățiĭ constă maĭ numaĭ din puținele cotisațiĭ ale membrilor, totușĭ pe noĭ ne îmbucură faptul, că averea soc. cu tot ce are: bibliotecă, cassă, archiv, ajunge la frumósa sumă de 22.000 cor.

Unde este înse sciința și cultura, carea și-aŭ câștigat'o membriĭ societățiĭ?

Măreț este scopul urmărit de *„Societatea Inocențiŭ Micu Clain,“* — dar fiind că spre ajungerea luĭ trebue capital material, apelăm la inimile generóse ale tuturor Românilor, doritorĭ de a avé un cler cult și destoinic spre a puté fi la culmea chemăriĭ sale.

Apelăm cu deosebire la Veneratul nostru cler, care a fost și el o dată hrănit de acéstă mana spirituală a Societățiĭ nóstre. Apelăm la inimele generóse ale acelora, carĭ cunosc din Istoria bisericéscă a Românilor, ce póte face un cler cult, deștept și provĕdut cu arma sciințiĭ; apelăm maĭ vîrtos acum, când fondul soc. nóstre prin edarea nouluĭ op *„Tragedia Calvaruluĭ“* scădĕnd în mod destul de simțitor, avem lipsă de sprijinul generóselor inimĭ românescĭ.

Blaș la 22 Maiŭ 1900.

Vasile Suciŭ președ. **Ioan Crișan** secret. soc.

Programul

Serbăriĭ iubilare a ducentenaruluĭ s. Unirĭ, ce se va ținé la mănăstirea Strembeĭ întemeiată la anul 1679.

I.

Pentru ziua de 27 August st. n. a. c.

1. Adunarea pelerinilor venițĭ din diferitele părțĭ, la s. mănăstire.

2. La 3 óre p. m. convenirea preoțimeĭ gr. cat. presente la casa parochială a mănăstireĭ.

3. După alocuțiunea îndatinată către popor ce o va ține P. on. protop. Ioan Hățegan din Dĕrgea, — întreg poporul adunat se pune în ordine bună, și în frunte cu preoțimea se duc în procesiune și în sunetul clopotelor, până la altarul stabil de la „crucea mănăstireĭ“ unde se va face servițul Acaftistuluĭ către Domnul Isus Christos și Paraclisul P. S. Născĕtóre de Dumnezeŭ.

4. Sfârșindu-se aceste rugăciunĭ întreg poporul merge la biserica mănăstireĭ, unde se va oficia înserătul, după care se cetesc peste popor rugăciunile de la mărturisirea pĕcatelor.

5. Preoțimea așĕdată în diferite locurĭ va administra sf. sacrament al mărturisiriĭ, ér la o masă din mijlocul grădiniĭ alțĭ 7 preoțĭ vor administra Taĭna s. Maslu.

6. În timpul până ce preoțimea, mărturisesce și face s. ungere, — poporul încunjură jur în jur s. mănăstire, între cântece melodióse și în sunetul clopotelor, orĭ se închină Icóneĭ P. Curateĭ Vergure Maria.

Pentru ziua de 28 August st. n. a. c.

7. La $2^1/_2$ óre după medul nopțiĭ se oficiéză sf. liturgie în s. Mănăstire prin 3 preoțĭ, și tot atuncĭ se cuminecă cățĭ numaĭ pot încăpea și sînt pregătițĭ.

8. La 8 óre dim. se ține sta liturgie solemnă sub ceriŭ, la Altarul de la Cruce, și după terminarea eĭ, se face sfințirea cea mică a apeĭ.

9. După acésta se va ținé discursul festiv ocasional despre însemnătatea zileĭ, apoĭ va urma sărutarea s. Crucĭ și stropirea poporuluĭ cu apă sfințită.

10. Întrunirea preoțimeĭ și a inteligințeĭ adunate la o masă comună, cu care ocasie se va esprima omajul de supunere și de fidelitate către maĭ mariĭ noștri.

11. Însĕratul zileĭ servit prin administratorul mănăstireĭ On. Elie Șerban.

Dĕrgea la 16 Iulie 1900.

Ioan Hățegan
protopopul tractuale.

Nr. 39/1899—900.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțemîntuluĭ Blaș al „Asociațiuniĭ transilvane pentru literatura română și cultura poporuluĭ român“, se convócă pe ziua de ***5 August*** n. a. c. în ***Sâncel*** la órele 10 a. m. cu următoriul:

Program:

1. Deschiderea adunăriĭ. 2. Raportul comitetuluĭ. 3. Alegerea alor dóuĕ comisiunĭ: pentru censurarea raportuluĭ și înscrierea de membriĭ noĭ. 4. Disertațiune. 5. Statorirea loculuĭ unde se va ținea viitórea adunare generală. 6. Alegerea alor doĭ delegațĭ la adunarea generală de la Băile Herculane. 7. Completarea comitetuluĭ prin alegerea unuĭ membru și a birouluĭ prin alegerea notariuluĭ. 8. Propunerĭ. 9. Închierea adunăriĭ.

La acésta adunare, care se va ținea în biserica din Sâncel, se învită toțĭ membriĭ Asociațiuniĭ și toțĭ ceĭ ce doresc progresul poporuluĭ român.

Spre orientare însĕmnăm aci, că de acest despărțĕmînt se țin următórele comune: **Din cercul pretorial al Blașuluĭ:** Mihalț, Obregea Bucerdea-grânósă, Cisteiul-român, Crăciunel, Blaș, Ciufud, Tiur, Veza, Mănărade, Lupu, Spătac, Cenade, Cergăul mic, Cergăul mare, Beșinăŭ, Ohaba, Colibĭ, Tăŭ, Roșia-de-Secaș, Țapu, Șoroștin, Broștenĭ. — **Din cercul pretorial al Aiuduluĭ:** Petelca, Căpud, Mișcreac, Ocnișóra, Uifalăŭ, Têmpăhaza, Sâncraiŭ. **Din cercul pretorial al Hususăuluĭ:** Petrisat, Iclod, Sâncel, Pănade, Spinĭ, Bia, Valea-sasuluĭ, Sân-Miclăuș, Șona, Bălcaciŭ, Jidveĭ, Chesler Tăunĭ, Micăsasa, Lunca, Lodroman, Hususĕŭ, Glogoveț.

Și provisor și **despărț. Uióra.**

Blaș, din ședință comitetuluĭ ținută la 26 Iuliŭ 1900.

Ioan German director. ***Aurel C. Domșa*** secretar.

†

Antoniŭ Vestemean.

Veneratul Capitul Mitropolitan érăși e în doliŭ. Rev. Dn *Antoniŭ Vestemean* a repausat Luni la 23. crt. în Sibiŭ în vrîstă de 83 anĭ, în al 56. an al preoțieĭ. Repausatul s'a născut la 14/1 1818, în Vestem, unde a și dispus să fie îngropat. A studiat în Vestem, Sibiŭ, și Cluș. A ascultat apoĭ teologia în seminariul din Blaș după absolvarea căreĭa la 1844. a fost chirotonit de preot și dispus în Vestem. La 1852 a trecut la parochia Sibiŭ, când a fost decorat de Maies. Sa cu crucea de argint cu coróună. Maĭ tîrziŭ a fost numit profesor de limba română la gimnasiul de stat din Sibiŭ. După înființarea Asociațiuniĭ a funcționat ca secretariŭ al II. până la 1862, când a fost numit canonic de fundațiune regie. În calitate de canonic a fost numit profesor la teologie și apoĭ rector la Seminar. Puțin timp a fost și secretar al mitropolituluĭ Șuluț. Maĭ târziŭ a fost director și profesor la gimnas. În 1891. s'a retras la Sibiŭ, unde a petrecut până la mórte. La îngroparea dînsuluĭ vener. capitul a fost representat prin canoniciĭ Dr. Vict. Szmigelski și Ales. Uilăcan.

Fie-ĭ țĕrîna ușóră!

NOUTĂȚĬ.

Dar preainalt. Maestatea sa s'a îndurat a dărui 200 cor. din casseta prvată pentru acoperirea speselor cu edificarea nóueĭ bisericĭ gr.-cat. din Iancahida, din diecesa de Lugoș.

Din archidiecesă. On. *Ioan Bucur* adm. paroch. în Sân-Georgiul de Câmpie, a fost numit paroch.

Din diecesa de Lugoș. Il. Sa Dl Episcop *Dr Demetriŭ Radu* în 3 l. c. a plecat la Slatina (Maramurĕș) unde va fi óspele Escel. Sale Michail Pavel Episcopul Oradeĭ marĭ și va petrece acolo până prin 10 August a. c. — M. On. D. *Georgiŭ Popoviciŭ* protopopul-paroch al Lugoșuluĭ și Cl. D. *Dr Iacob Radu,* vicenotar consistorial aŭ fost numițĭ asesorĭ ordinarĭ la Vener. Tribunal matrimonial de I-a Instanță al dieceseĭ Lugoșuluĭ. — În 17 Iunie st. n. Dumineca tuturor sfinților teologilor absoluțĭ de Pesta *Vasile Lohan și Iustin Bora* li s'a conferit tonsura clericală și lectoratul.

Stipendiŭ pentru studiul medicineĭ. Societatea Transilvania din Bucurescĭ publică concurs pentru ziua de 27 Sept. n. crt. spre a acorda un stipendiŭ de 800 leĭ anual pentru un ascultător a studiuluĭ medicinii la una din facultățile din Ungaria. Documentele: despre depunerea esamenuluĭ de maturitate, de sănătate și paupertate, sînt de a se trimite pe adresa societățiĭ str. Morfeŭ nrl. 12.

Publicare de concurs. Pentru primirea în internatul „Pavelian“ de fetițe, din Beiuș se escrie concurs. Condițiunile de primire sînt: Pentru o elevă sînt a se plăti pe un an scolastic pentru provisiune și uniformă 150 fl. solvibilĭ în 2 saŭ 4 rate anticipative. Taxa de înscriere 2 fl. Didactru pentru elevele de la școla civilă 6 fl., pentru școla elementară 2 fl. 95 cr. Însinuările pentru stipendiste să se adreseze până la 1 August st. n. la Preaveneratul ordinariat gr. cat. diecesan de Oradea-mare, ér pentru solvente, până la 15 August st. n. la Direcțiunea internatuluĭ în Beiuș. La cererile pentru primirea acelor eleve, care nu aŭ fost încă în internat sînt a se alătura: estras de botez, testimoniŭ de pe clasa absolvată, atestat medical, atestat de vaccinare și revaccinare; acele eleve, care aŭ fost deja în internat, aŭ se alăture numaĭ testimoniul scolastic, nefiind dispensate nicĭ ele de la înaintarea cererilor de primire. Cu informațiunĭ maĭ detailate servesce Direcțiunea internatuluĭ. *Direcțiunea internatuluĭ de fetițe.*

Pohod na Sibir! S'a sfirșit și cu aceste vorbe, de carĭ trĕmuraŭ toțĭ cetățeniĭ mareluĭ imperiŭ rusesc. După cum se telegrafeză din Petersburg țarul Niculae a dat un ucaz, prin care desființeză pedĕpsa, de a maĭ trimite pe osîndițĭ orĭ bănuițĭ politicĭ la Siberia. Se înțelege, că scirea acésta a produs nespusă bucurie în tótă țara.

Adunărĭ și petrecerĭ. La 2 Aug. n. se va ținé în Sanislau adunarea despărț. Sătmărean al Asociațiuniĭ, cum și adunarea generală a reun. învĕțătorilor gr. cat. din părțile sătmărene. Sara va fi concert și petrecere cu dans. — La 5 Aug. va fi o producție declamatorică-musicală în Sâncel aranjată de inteligința de acolo cu concursul choriștilor plugarĭ. — La 12 Aug. se va ținé în Turda veche adunarea cercuală a despărț. Turda, al Asoc. Trans.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfîntuluĭ Augustin.

– Schiță istorică-culturală –

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

V.

(Continuare.)

Nicĭ o rană nu e maĭ durerósă, nicĭ una nu-ĭ maĭ secretă, de cât acésta! Inima este sfâşiată de durere şi buzele totuşĭ trebue să suridă. Esistă atâtea vetre familiarĭ, pe carĭ n'a ars nicĭ o dată focul ĭubireĭ! Şi câte sînt încă şi maĭ triste, în carĭ focul acesta n'a licurit, de cât un moment, şi carĭ acum nu ascund, de cât o nepăsare rece, uĭtare şi abandonare . . . nisce cărbunĭ stînşĭ! Câte suflete învidiate de ochiul mulţimeĭ nu pórtă în inima lor rane dureróse, fără lecuire şi fără mângâiere?

Tóte acestea le scia Monica din esperienţa proprie! Pentru vindecarea acestor rane şĭ-a pus tóte puterile blândeţeĭ şi a frăgedimeĭ, tot spiritul seŭ adânc şi luminos. Nisuinţa ĭ-a fost încoronată de cel maĭ strălucit succes. Étă a dóua faptă a ĭubiriĭ, care a umplut viéţa Moniceĭ! Şi fiind că şi eserciarea ĭubiriĭ de aprópeluĭ e ostenitóre (dacă se ostenesce omul de plăcerĭ, cum să nu se ostenéscă şi de jertfirea de sine) neîncetat căuta recreare şi întărire la isvorul nesĕcat al ĭubiriĭ şi al jertfeĭ, adecă la Domnul Nostru Isus Christos, care e de faţă în sfîntul altariŭ.

Orĭ cine ar fi întrat în biserica din Tagasta sara orĭ diminéţa, ar fi putut vedé pe Monica cufundată în rugăciune, îngenunchiând nemişcată, póte tot în acela-şĭ unghet, ce şi l-a ales încă de când era copilă; pe faţa eĭ frumósă, palidă şi scăldată în lacrimĭ strălucia espresiunea vină a credinţeĭ şi ĭubireĭ de Dumnezeŭ. De regulă mergea la biserică de dóuĕ orĭ pe zi — a fară de liturgie, de la care nu lipsia nicĭ o dată, — şi acolo petrecea óre întregĭ în rugăciune. În acest timp nicĭ când nu-ĭ lipsiaŭ din mână cărţile sfinte, maĭ ales Psaltirea, pe care o uda cu lacrimile sale. [1]

Cu devoţiune fragedă venera memoria sfinţilor şi maĭ ales a martirilor. De multe orĭ peregrina la mormintele lor, saŭ la locurile strălucite prin faptele lor eroice. La sĕrbătorile sfinţilor după datina de pe atuncĭ ducea la altarul lor corfa sa cu pâne, vin şi cărnurĭ, le punea pe mormîntul lor, şi după ce gusta din mâncărĭ (în timpurile acele prin acest act significaŭ în cât va comunicarea meritelor şi virtuţilor sfinţilor), restul îl împărţia între sĕracĭ. Încunjura înse cu multă precauţiune abusurile ajunse pe atuncĭ la modă, carĭ începură a profana acésta datină veche şi a-ĭ pregăti ştergerea. Când aducea corfa plină cu darurĭ de pomĕnă, o punea pe mormîntul martirilor şi împărţia tot, pe cum spune s. Augustin, nereţinĕnd pentru sine maĭ mult de cât câţĭ-va picurĭ de vin amestecat cu apă, cât pretindea cultul memorieĭ sfinţilor. Şi dacă se serba în o zi aniversarea maĭ multor martirĭ, şi atuncĭ numaĭ o sticluţă cu vin purta pe la tóte mormintele gustând din acésta beutură dimpreună cu aĭ sĕĭ, de óre ce ea nu căuta plăcerea, ci pietatea. [2]

[1]) Confess. lib. V. c. 9. şi Boll. 4 Maji.

[2]) Confess. lib. VI. c. 2.

În tótă diminéţa era de faţă la s. liturgie şi se cumineca cu multă pietate; de aceea fie la masa sfîntă, fie în rugăciunile sale, Dumnezeŭ a încărcat-o cu darurile cele maĭ frumóse.

Înainte de tóte ea avea darul de a vĕrsa lacrimĭ. De multe orĭ era răpită în estas, maĭ ales în sĕrbătorile, când biserica celebra aniversarea zilelor marĭ ale mântuireĭ nóstre. Dar între tóte misteriile, patimele Domnuluĭ pĕtrundeaŭ şi îĭ înălţaŭ maĭ mult sufletul; cugetul la mórtea Dluĭ Nostru Isus Christos pe cruce, îĭ causa o durere nespusă şi nesuportabilă. [1])

În deosebĭ într'o zi, când medita în biserică asupra misteriuluĭ rĕscumpĕrăriĭ şi se încerca a cuprinde mulţimea nemĕsurată a binefacerilor, ce isvoresc din *Patima* Mântuitoruluĭ, ĭ-a umplut Dumnezeŭ sufletul de o abundanţă de lumină şi de ĭubire aşa de mare, şi ochiĭ de un aşa rîŭ de lacrimĭ în cât, ca să ascundă graţia acésta a ieşit din biserică aprópe ameţită. Dar era târziŭ. Lacrimele-ĭ curgeaŭ părăŭ. Ceĭ ce o vĕḑură se apropiară de ea încercând s'o mângâie, credĕnd, că plânge de supĕrare, — dar ce mângâiere ar puté întinde în atarĭ momente creaturile? Inima eĭ chiar primi atuncĭ o rană adâncă, rane de acele pe carĭ le causéză ĭubirea luĭ Dumnezeŭ în inimile vrednice de ea; lacrimele i-se înmulţiaŭ zi de zi şi nu maĭ sĕcaŭ. [2])

Acesta e unicul cas în feluĭ sĕŭ din acéstă parte a vieţiĭ Moniceĭ, care n'a fost acoperit de vĕlul uĭtăriĭ. Dar şi acesta singur ce orisont larg ne deschide, ce vîrtuţĭ şi ce strînsă legătură cu Dumnezeu ne arată?!

Cu durere regretăm, că nu cunóscem maĭ amĕnunţit singuraticele părţĭ ale uneĭ vieţĭ, care a trebuit să fie atât de frumósă. Alt cum în decursul istorisireĭ vom avé ocasiunea a ne esprima regretul acesta. Căcĭ p. es. ce scim despre blândéţa Moniceĭ? Unde aflăm amĕnuntele mortificăţiuneĭ şi pocăinţeĭ, carĭ trebue, că eraŭ minunate în zilele rĕtăcirilor marĭ ale fiuluĭ sĕŭ? Unde sînt esemplele, ce ni-ar arĕta dispreţul eĭ faţă de cele lumescĭ şi abnegaţiunea de sine? Saŭ vîrtuţile eĭ maĭ umilite din cercul familiar? Unde sînt trăsurile eroice ale ĭubireĭ faţă de de-aprópele? Maĭ că ne vine zice, că Dumnezeŭ a nume a voit să ascundă dinaintea ochilor noştri pe fecióra, soţia, şerbitórea sĕracilor, pe cea maĭ mult meditătóre femee nevoind să ni-o arete, de cât numaĭ ca *mamă*.

Orĭ ce ispită pe ea o întăria numaĭ. Cea maĭ mare dintre acestea a fost mórtea luĭ Patriciŭ. El avea puţină avere, căcĭ pe cum scim numaĭ între lipsele cele maĭ marĭ s'a putut îngriji de fiul sĕŭ.

Pe lângă aceea el spesa maĭ mult de cât câştiga şi în urmare Monica a fost lăsată în o stare forte încurcată. Cât pentru sine Monica nu se temea de jertfe. Iubia sĕrăcia; sfinţiĭ preferesc sĕrăcia, la care aŭ ajuns din vina altora, celeia, la care aŭ ajuns din vina lor proprie; dar Monica maĭ era şi mamă, şi nu voia să îngreuneze şi pe fiul sĕŭ cu lipsele, ce-ĭ apĕsaŭ umeriĭ. Pe lângă aceea era un pericol nespus a întrerumpe studiile luĭ Augustin şi ast fel a-ĭ nimici viitorul, a-ĭ corumpe inima şi mintea prin viaţa cea leneşe şi monotónă din Tagasta. Ca să pótă încunjura acésta, Monica era gata spre orĭ ce sacrificiŭ.

Augustin şĭ-a realisat, ba şĭ-a întrecut chiar tóte speranţele nutrite în juneţa sa strălucită.

Renumele câştigat prin studiile sale literarĭ era nimic pe lângă succesele, cu carĭ îl încununaseră studiile sale filosofice. Începuse a se observa, că darul luĭ principal nu stă în oratoria luĭ clasică, nicĭ în iscusinţa sa alésă, dar nicĭ în spiritul sĕŭ atât de afabil, fin şi plăcut.

[1]) Boll. 4 Maji (crucem ejus in corde ejus infixit et passionem).

[2]) Boll. 4 Maji.

Pe lângă facultăţile acestea spirituale, carĭ încă de timpuriŭ s'aŭ observat în el, a maĭ ieşit în urmă la ivélă încă un dar predomnitoriŭ, care cu strălucirea sa a întunecat tóte celelalte; şi chiar la anul 372, când Monica tremura de frică, că nu va puté desevârşi educaţiunea luĭ Augustin, apăru de o dată cu o strălucire minunată acest dar. Étă cum: Pe când el se ocupa încă cu literatura profesorul luĭ de retorică în maĭ multe rêndurĭ lăudase cartea luĭ Aristotel, întitulată: *„Categoriĭ"* ca o carte plină de profunḑime, pe care omul nu o póte înţelege de cât din esplicarea celor maĭ esperţĭ magistri şi numaĭ prin desemnarea figurilor în năsip, pentru că acestea delătură obscurităţile metafisice ale lucrurilor. Nerăbdător de a cunósce aceste lucrurĭ estraordinare, şi neputând aştepta timpul, când i-le vor esplica alţiĭ, a început a le ceti şi studia singur. Spre marea luĭ mirare nu aflâ în ele nicĭ o greutate. Percurse cu cea maĭ mare uşurinţă tesele cele maĭ grele, aşa în cât din esplicarea lor în şcólă n'a maĭ învĕţat nimic noŭ, de cât ceea ce el singur pricepuse maĭ înainte pe deplin. Cu aceea-şĭ uşurinţă şi fără nicĭ un ajutoriŭ străin percurse el şi cărţile de dialectică, geometrie, matematică şi musică. N'a aflat în ele nicĭ o greutate şi numaĭ atuncĭ observa dificultăţile, când îl ruga cine va să-ĭ esplice câte ceva, ce nu pricepea; căcĭ atuncĭ uimit observă, că şi ceĭ maĭ talentaţĭ tinerĭ cu câtă greutate pĕtrund lucrul, şi că şi dintre ceĭ maĭ genialĭ puţinĭ sînt, carĭ l-ar puté imita fie şi numaĭ pe de parte. [1]) Încă în etate de 19 anĭ se prevedea, că Augustin va poşede óre când, nu numaĭ ochiĭ agerĭ aĭ vulturuluĭ, pentru carĭ nicĭ o lumină nu-ĭ prea orbitóre, ci şi sborul luĭ puternic pentru care nicĭ un munte nu-ĭ prea înalt. De o dată cu geniul ĭ-a apărut şi frumseţa sufletuluĭ, caracteruluĭ şi a inimeĭ luĭ. Locul cerbicoşieĭ şi a capriţiilor copilărescĭ l-a ocupat o blândeţă plăcută. Din ce în ce devenia maĭ retras şi maĭ modest. Despreţuia onorurile şi renumele strălucit. Încunjura convenirile spulberate ale conşcolarilor, era serios, consciŭ de demnitatea sa şi recunoscĕtoriŭ faţă de binefăcĕtoriĭ sĕĭ. Şi pe cum în suflet avea o însuşire predomnitóre aşa şi în inimă avea un dar predominant, un isvor nesĕcat de cea maĭ profundă blândéţă. Începeaŭ a se vedé trăsurile feţeĭ sale, fisionomia luĭ, întreg esteriorul luĭ, şi a se cunósce ce formă va avea acel vas preţios, în care va locui un spirit aşa de mare.

Nu era înalt de statură — căcĭ abia trecea peste mărimea mijlocie — avea un temperament intensiv, delicat şi nervos, cum se observă de comun la sufletele alese, — pe cum se esprimă s. Gregoriŭ Nazianzenul. Avea o piele fină şi transparentă, o privire pĕtrunḑĕtóre, dar blândă şi liniştită, — lucind de simţibilitate şi frăgeḑime. Vocea debilă, gâtlejul delicat şi peptul slăbuţ, dispus spre inflamaţiunĭ, arĕtaŭ un om făcut maĭ mult pentru contemplaţiune, de cât pentru oratorie, maĭ bun pentru a sfătui, de cât a demânda, menit maĭ mult să converseze în mod plăcut, intim şi convingĕtoriŭ în cercul restrîns al amicilor, de cât să ţină vorbirĭ oratorice în adunărĭ sgomotóse. În fine întrégă ţinuta luĭ era de tot elegantă şi nobilă. [2])

(Va urma.)

[1]) Confess. lib. IV. c. 16.

[2]) Aşa e depins Augustin într'un portret vechiŭ păstrat în Milan, care-l represintă pe el ca tinĕr, când propunea retorica în acel oraş cu câţĭ va anĭ înainte de întorcerea sa. Un critic renumit zice: »Augustin e depins în un vestmînt numit „manichea" şi care pe timpul acela era la modă cel puţin în Africa, în croitură nu diferesce mult de vestmîntul usitat şi acum în orient. Colorea îĭ e brună roşia, aşa e şi în faţă, privirea pĕtrundĕtóre, dar tot o dată blândă şi gânditóre. Ţinuta măreţă şi nobilă. De alt cum tóte scrierile luĭ îl presenta ast fel.

Afurisitul.
De Carl May.

II.

(Continuare.)

Mĕ urcam pe cal, fără ca el să mĕ împedece, şi apoi adaoseiŭ:

„Este vorbă despre pensiunea ta, carea trebuia să o primescĭ acum. Rĕmâĭ cu bine!"

„Staĭ!" strigă el, aruncându-şĭ mâna la frîul calului. „Pensiunea mea? Coborî-te şi vină în lăuntru; nu te pot lăsa să plecĭ."

M'am coborît. El deschise pórta, întră în curte şi strigă câte va cuvinte celor treĭ cânĭ uriaşĭ ce stăteaŭ aci la pândă şi carĭ apoĭ se retraseră. Bĕtrânul îmĭ luă calul, ér eŭ cu domnul sĕŭ am mers în casă, carea era aşa de sĕrăcios aranjată, în cât nicĭ nu merita numirea de casă. Odaia în care am întrat avê o unică mobilă, şi a nume un tapet vechiŭ, pe care ne aşedarăm noĭ.

Vĕdênd acéstă sĕrăcie, nu m'am mirat de bucuria ce-l copleşi pe eremit, când ĭ-am numĕrat pensiunea de pe 15 anĭ, cu interese cu tot. El înota în plăcere, alérgă a fară să încunosciinţeze pe soţia sa, şi se reîntórse apoĭ să-mĭ spună că sum óspele sĕŭ şi că trebue să merg cu dînsul în oraş, spre a lua parte la festivitatea primireĭ grupelor singuratice de peregrinĭ şi la sfinţirea stégului celuĭ sfînt.

Acesta se înţelege că nu era acel stég renumit, care în tot anul era espedat la Mecca, pe o cămilă albă, înse totuşĭ am primit să-l însoţesc.

Se înţelege că maĭ întâiŭ de tóte am fost ospĕtat în grabă cu ce aŭ avut maĭ bun în casă, lapte şi câte va fructe. În acel timp colonelul mĕ încărcă cu tótă amiciţia posibilă unuĭ ast fel de inimic al ómenilor; adecă maĭ cu nimica. Numaĭ un moment a lăsat să i-se vadă bucuria; acum érăşĭ era posomorit. Despre o conversaţie nu era nicĭ vorbă, şi ast fel nicĭ nu mĕ puteam gândi să-ĭ amintesc ceva despre fiul sĕŭ. Nicĭ jumĕtate nu eram sătul şi am trebuit să plec cu dênsul la oraş.

Primirea grupelor de peregrinĭ consta în un urlet răguşit de Allah, ér despre sfinţirea stégului „sfînt", maĭ bine voiŭ tăcé. Aceştĭ ómenĭ adecă eraŭ aprópe turbaţĭ de entusiasmul religios; eĭ strigaŭ ca tigriĭ, se rănĭaŭ, ca să-şĭ jertféscă profetuluĭ sângele lor şi făceaŭ atâtea alte nebuniĭ, în cât la vederea lor mĕ cuprinse o grĕţă. De aceea m'am bucurat, când către sară colonelul mĕ chémă a casă să cinăm. Nu credeam că îmĭ va succede să pot lucra ceva în favorul fiuluĭ sĕŭ. Abstragênd de la aceea, că avé inimă de pétră, el era un islamit aşa de încarnat, în cât numaĭ într'un cas fórte estraordinar puteam să mĕ cuget, că-l va ierta. Cu tóte acestea înse eram firm decis, ca după cină, saŭ şi în decursul aceleia, să-mĭ încerc norocul. Peste aşteptare înse, acéstă cestiune trebuia să se resolve încă înainte de cină.

Când am întrat pe pórtă, cânii ér aŭ trebuit alungaţĭ, ca să nu mĕ musce. Luna era rĕsărită şi ast fel mĭ-am vĕdut calul, cum păscea sub arborĭ. Şĕua şi frîul atîrnaŭ de un cuiŭ în păretele caseĭ. Colonelul mĕ conduse în aceea-şĭ odae, în care am maĭ fost şi se depărtă apoĭ, probabil ca să vadă, dacă soţia sa a gătat cina. Abia s'a depărtat, şi în direcţiunea în care a mers el se iscă o céртă teribilă. Ĭ-am recunoscut vocea; urla ca un nebun. Nu înţelegeam sensul vorbelor sale; maĭ respicat audiam înse tot numaĭ cuvintele sabbi, afurisit şi înjurătura des repeţită: Allah parcealamah, ceea ce însemnéză „Dumnezeŭ te sdrobéscă!"

După cum am aflat maĭ târziŭ, fiul sĕŭ m'a aşteptat cu nerăbdare şi când se întunecă, nu s'a maĭ putut stăpâni. A venit aci, şi cunoscênd mecanismul porţiĭ, o deschise. Ca fiŭ al caseĭ, nu ducea frică de cânĭ. Fiind că tatăl sĕŭ şi eŭ lipsiam de a casă, el merse la mamă-sa, unde acum îĭ găsi tatăl sĕŭ, care năvăli asupra luĭ cu pumniĭ, îl trânti de pămînt şi-l lovia, înjurând şi blăstemând. Mama voia să reţină pe turbatul, fu înse aruncată într'un colţ al odaeĭ cu aşa o putere, în cât rĕmase acolo jăcênd şi văerându-se. Fiul se smânci în sus, spre a se apĕra contra tatăluĭ sĕŭ; atuncĭ acesta aşa se înfurià, în cât smânci o puşcă încărcată de pe părete şi o îndreptă asupra fiuluĭ sĕŭ. El ar fi puşcat de bună samă, dacă din fericire fiul sĕŭ n'ar fi vĕdut, că cu un om aşa de turbat nu se póte înţelege, şi nu ar fi fugit a fară. Ca să ésă din casă, el trebuia să trécă prin odaia în care mĕ aflam eŭ. În fugă mĕ zări şi se opri. Deja veni tatăl sĕŭ cu puşca în mână şi o îndreptă din noŭ asupra luĭ. Eŭ săriĭ şi loviĭ la o parte ţevea; puşcătura detună şi glonţul, trecênd chiar pe lângă capul fiuluĭ, se vîrî în părete.

„Ce facĭ, nefericitule!" îĭ strigaĭ eŭ. „Vreaĭ să-ţĭ ucidĭ pe copilul tĕŭ propriŭ?"

„Tacĭ!" se resti el. „Pentru ce mĕ împedecĭ, să pedepsesc pe acest apostat, acest câne, care s'a lăpĕdat de cătră Allah, acest perdut şi afurisit, carele nu maĭ are se aştepte alt ceva, de cât iadul cu tóte chinurile sale!"

„El este fiul tĕŭ!"

„Allah se mĕ ierte, că-ĭ sum tată! Dar de unde scĭ tu acésta? Îl cunoscĭ dóră?"

„Da, am călătorit la olaltă maĭ multe zile."

„Aşa dar sciaĭ, că el să află aci şi că voesce se vină la mine?"

„Da."

„Şi nu mĭ-aĭ spus-o! Aşa dar el ţĭ-a ascuns, că a devenit un giaur, un câne de creştin?"

„Nu, mĭ-a spus-o."

„Şi nu l-aĭ sculpat, nu l-aĭ alungat la dracul şi la îngeriĭ ceĭ rĕĭ?"

Când îmĭ puse aceste întrebărĭ, el stetea aplecat înainte spre mine şi părea că voia să mĕ aprindă cu ochiĭ sĕĭ fulgerătorĭ. El să afla într'o stare, care-l făcea apt de orĭ ce faptă violentă şi cu tóte acestea ĭ-am rĕspuns liniştit:

„Cum aşĭ fi putut face acest lucru, când eŭ însumĭ sum un creştin?"

„Tu — — tu — tu un creştin?" Aceste cuvinte păreaŭ a nu voi să-ĭ ésă din gură; ochiĭ i-se măriră şi faţa i-se făcu roşie întunecată, pe când el, şuerând ca un şerpe, continuă: „Şi aĭ îndrăznit a veni la mine, pe carele îl numesc eremitul, la mine, carele sum superiorul celor „de tot stricţĭ"? Aĭ fost cu mine la sfinţirea stégului — — — a fară cu voĭ, eşiţĭ în dată!"

El nu aştepta, să urmăm aceste provocărĭ, ci fugi a fară, trecênd pe lângă noĭ. Audiam, cum chémă cânii.

„Apĕră-te, pentru Dumnezeŭ!" îmĭ striga fiul sĕŭ spăriat, scoţêndu-şĭ cuţitul. „Dacă aceştĭ dracĭ sînt asmuţaţĭ asupra nóstră, eĭ nu mĕ cruţă nicĭ pe mine."

Şi într'adevĕr, bĕtrânul asmuţă cânii asupra nóstră; ĭ-am audit venind şi abia am avut timp să-mĭ iaŭ puşca ce era atîrnată de părete. Acum cânii ceĭ uriaşĭ năvăliră în lăuntru, toţĭ treĭ, unul după altul. Nu maĭ aveam timp de cugetat; pe ceĭ dintâiŭ doĭ ĭ-am puşcat, ér la al treilea ĭ-am sdrobit capul cu patul pusciĭ. Acum apăru bĕtrânul şi vĕdênd cânii morţĭ, năvăli asupra mea. Trebuia să mĕ apĕr de el ca şi de un nebun periculos, decĭ ĭ-am aplicat cu patul pusciĭ o lovitură la cap, carea îl aşternu de pămînt, ca şi pe cânele sĕŭ. Din apoia nóstră se audi un ţipet dureros. Era soţia colonelului, carea grăbi aci audênd puşcăturile. Eĭ nu-ĭ era permis să-şĭ arete faţa descoperită unuĭ străin; de aceea am ieşit a fară, am inşeuat calul şi aşteptam să vină chysracdar-ul. După scurt timp acesta veni şi-mĭ zise:

„Am liniştit pe mama. Tatăl meŭ nu este rănit, ci numaĭ leşinat. Trebue să ne depărtăm, până ce nu se trezesce."

El deschise pórta şi mĕ conduse cătră oraş la un loc, unde trebuia să aştept după dînsul, căcĭ el avé să mérgă să-şĭ aducă calul. După reîntórcerea sa călărirăm la oraş, pentru ca din colo de el să apucăm în drumul spre Caisarijeh. Înainte de a ajunge la primele case, trecurăm pe lângă doĭ călăreţĭ, carĭ steteaŭ în drum şi carĭ la apropierea nóstră feriră în lăturĭ, aşa că noĭ nu ĭ-am putut observa, mie înse totuşĭ mi s'a părut, că ar fi arnăuţiĭ nostri.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut şi se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blaş:**

Manual de Psichologie şi Logică pentru clasa VIII a şcolilor medie edat de *Dr Vasile Hossu.* Blaş. Tipografia seminariuluĭ archidiecesan. 1898. Preţul 2 cor. 40 fil.

Istoria legiĭ nóuĕ de Dr V. Szmigelski, tomul I. Tinereţele luĭ Isus. Isus ca profet, 399 pag. preţul 4 cor. tomul II. Isus ca preot, 320 pag. preţul 3 cor. 40 fil. Şi în tomul al doilea apărut acum întâlnim acelaşĭ stil plin de frumseţă, aceeaşĭ limbă românéscă curată, aceeaşĭ admiraţiune şi încântare pentru faptele măreţe sĕvîrşite de Omul-Dumnezeŭ în ultima sĕptĕmână petrecută pe pămînt. Şi venitul ce va realisa din cartea acésta autorul îl destinéză fonduluĭ provincial de salarisare la care dînsul a pus basă.

Recomandăm istoria acésta cu tot deadinsul ca pe o scriere necesară şi fórte folositóre fie căruĭ adevĕrat creştin.

Dr Victor Szmigelski: **Ermeneutica biblică**, compusă după Ubaldo Ubaldi, Blaş 1899, pag. 180, preţul 2 cor. Ca şi de la cele alalte publicaţiĭ ale sale dl autor destinéză şi venitul aceste publicaţiĭ pentru formarea unuĭ fond provinţial de salarisare a preoţilor şi învĕţătorilor. Manualul e destinat pentru facultăţile de teologie, dar póte fi de folos şi celor carĭ se ocupă cu studiul sf. Scripturĭ.

Jertfa creştinilor. *Comentar al liturgiilor bisericiĭ grecescĭ* compus de *Dr Victor Szmigelski.* Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratuluĭ Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia şi Făgăraş. Blaş 1897. Tipografia seminaruluĭ archidiecesan. Pag. 230 în 8°. Preţul 2 cor. 10 fil. saŭ 2 leĭ 20 banĭ. Editura auctoruluĭ.

„Ben Hur“, de Lew. Wallace. tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., preţul broşurat 1 fl. 45 cr. Blaş. Tipografia seminaruluĭ archidiecesan. 1898.

Sfînta şi Dumnezeésca
EVANGELIE
a Domnuluĭ şi Dumnezeuluĭ nostru Isus Christos

revĕdută după originalul grecesc şi acum întâia dată tipărită cu litere străbune în zilele preaînălţatuluĭ Împĕrat al Austrieĭ şi Rege Apostolic al Ungarieĭ Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfinţituluĭ nostru Archiepiscop şi Mitropolit de Alba Iulia şi Făgăraş Dr Victor Mihályi de Apşa.

Blaş 1900.

De la sfînta Unire 200.

Preţul unuĭ esemplariŭ costă crudo: **8 fl. 50 cr.**, broşurat **8 fl. 65 cr.**, ér legat în pele roşie, cu cadru aurit pe table, cu ceĭ patru Evangeliştĭ. cu cruce şi cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura maĭ elegantă se computâ după calitatea peleĭ şi a decoraţiunilor, carĭ se vor dori.

Posta redacţiunii.

Dluĭ *G. P. B.* în *P.* »O zi de vară« n'ar fi rea, dar e aşa de negrijit scrisă. Începe reŭ, continuă frumos, frase netede, vorbe poetice, şi apoĭ ér scapetă. Maĭ încercaţĭ, dar puneţĭ maĭ multă grije pe stil, netediţĭ frazele şi alegeţĭ cuvintele, ca să esprime perfect ceea ce doriţĭ. Şi . . . nu scrieţĭ pe amêndouĕ feţele, nicĭ aşa de îndesat, cât să nu se pótă îndrepta câte ceva.

Din rotbav. Nu se póte. Partea literară ni e provĕdută cu material de ajuns, ér poesiile sînt prea erotice, şi . . . prea slabe, adevĕrate composiţiĭ de licean. De alt cum cercaţĭ la foile de zi. póte să vi-le publice.

Dlor *corespondenţi.* Mulţumite pentru celea împărtăşite, se vor publica tóte pe rînd, după cum dispunem de spaţ. Recunóscem, că am fi prea bucuroşĭ să scótem fóea de douĕ orĭ pe sĕptĕmână cel puţin, dacă . . . o singură condiţie . . . dacă abonenţĭ ar plăti regulat. Grăbéscă decĭ cu toţiĭ a trimite sumele ce datoresc, ca să nu maĭ fie abonamente restante şi atuncĭ vom satisface şi acesteĭ dorinţe.

On. *J. S.* în *P.* Am cetit cu luare a minte articlul trimis, dar nu aflăm de bine publicarea luĭ. Dvóstre vĕ basaţĭ pe nisce premise nesigure, carĭ aŭ vĕdut lumina tiparuluĭ în un ziar, de a căruĭ bună credinţă, [illegible] ve îndoiţĭ. [illegible] maĭ aşteptăm, până vom sci ceva maĭ sigur. Publicarea scrisoriĭ Dvóstre, ar puté eventual se aĭvă urmărĭ neaşteptate pentru noĭ, făcendu-ni-se imputarea, că ne îmbulzim, numaĭ când audim, o şoptă. Ce va fi când ni-se face o formală învitare? Sperăm, că ne veţĭ maĭ scrie, câte ceva din părţile acele, despre carĭ nu scim nimic, ca şi cum am fi în altă lume. Salutare!

Al. Nu ţi-s'a putut face pe voie, de vreme ce manuscrisul a sosit prea târziŭ şi eŭ am fost absent. Elsa şi Edda sînt provocaţĭ să se presinte la începutul anuluĭ. Câte va »impresiĭ« primi-vom? Servus!

Dluĭ *E. V. D.* în *V.* Poesiile trimise nu pot fi publicate. Sufer de multe defecte. Metrul maĭ ales e aşa de puţin îngrijit şi versurile aşa de greoĭe şi nearmonice. Dar şi de alt cum recunoscĭ însuţĭ, că-s primele încercărĭ în poesie.«

Mineiu. Sîntem în rînd; achitat până la finea an. 1900.

Ilenĭ. Achitat pe 1900. Numĕrul va merge.

Hollód. Primit pe 1900 sem. 1.

Heşdate. Am primit şi achităm anul 1898.

Bobota. Primit cu mulţămită pe 1900 sem. 1.

Şomcuta mare, Hidig şi *Resighea* primit cu mulţămită.

Sumurduc, Tămâia. Primit şi achităm aniĭ 1898 şi 1899.

Măgura. Primit şi achităm anul 1897.

H.-Lápos. Primit şi achităm anul 1892.

Ortelec. Primit. Sîntem în rînd. Nriĭ Vi-s'aŭ spedat.

Odorheiŭ. Am primit. Ne rugăm a Vĕ îngriji şi pentru cele alalte parochiĭ, după cum ne-a fost înţelesul.

Editor şi redactor rĕspundĕtor:
Aurel C. Domşa.

Nr. 3442—1900. (18) 2—2

Concurs.

Din fundaţiunea fericituluĭ Mitropolit Dr Ioan Vancea, numita *„Seminariul junimeĭ române greco-catolice studióse în Blaş“* aŭ devenit vacante 2 stipendie, folosite de gimnasiştiĭ Octavian Florea, care a absolvat cursul gimnasial depunênd esamenul de maturitate şi de Augustin Bárdosi, gimnasist de a IV. clasă, care din un studiŭ a obţinut calcul nesuficient. Pentru conferirea acestora se deschide concurs sub următórele condiţiunĭ:

1. Stipendiul de 200 cor. se computâ în quotă de întreţinere în Seminariul junimeĭ“ a respectivuluĭ alumn (Lit. fund. §. 3).

2. La stipendiŭ pot concurge tineriĭ studioşĭ în gimnasiul din Blaş, născuţĭ din părinţĭ credincioşĭ aĭ archidieceseĭ greco-catolice de Alba Iulia şi Făgăraş, saŭ de origine consângenĭ orĭ afinĭ aĭ fundatoruluĭ, chiar şi dacă acestia ar fi domiciliaţĭ airea, dară fiiĭ lor vor studia în Blaş (Lit. fund. §. 1).

3. Consângeniĭ fundatoruluĭ aŭ preferinţă, apoĭ „Caeteris paribus“ fiĭ de preoţĭ archidiecesanĭ. — carĭ înse vor fi maĭ bunĭ între toţĭ, se vor primi chiar şi dacă ar fi fiiĭ credincioşilor din clasa cea maĭ de jos (Lit. fund. §. 5).

4. De óre ce din stipendiile acestea se pot împărtăşi numaĭ alumnĭ de aĭ Seminaruluĭ junimeĭ, urméză de sine, că acel tinĕr care din cause sanitare, orĭ pentru defecte constatate cu ocasiunea visităriĭ medicale, care se face la începutul anuluĭ scolastic, nu va fi primit în Seminarul junimeĭ, aceia nu se va puté bucura de stipendiŭ.

5. Concursele se vor instrui cu carte de botez, testimoniŭ scolastic şi eventual cu atestat de consângenitate orĭ afinitate.

6. Concursele trebue să între la acest Consistoriŭ cel mult până în 12 August. n. 1900.

Conform dispuseţiuniĭ fundatoruluĭ stipendiile acestea se vor conferi în şedinţa Veneratuluĭ Consistoriŭ plenariŭ archidiecesan, care se va ţiné în 2/15 August 1900, când se va întimpla şi primirea elevilor seminarialĭ pe lângă taxa de întreţinere prescrisă.

La Consistorul acesta plenariŭ conform §-luĭ 20. din Literile fundaţionale, convocăm prin acésta pe toţĭ protopopiĭ, vice-protopopiĭ şi administratoriĭ protopopescĭ aĭ Archidieceseĭ.

Blaş din şedinţa consistorială ţinută în 14/1 Iuliŭ 1900.

Dr Victor Mihályi m. p.
Archiepiscop şi Mitropolit de Alba-Iulia şi Făgăraş.

Nr. 24—1900. (19) 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postuluĭ de al III-lea învĕţătoriŭ la şcóla confess. gr. cat. din acésta parochie se escrie concurs cu terminul până la 12 August a. c. st. n. inclusive. Emolumintele sînt 600 coróne banĭ de quartir etc.

Petentul are să-şĭ dovedéscă, că e deplin cualificat pentru şcolile elementarĭ confess. gr. cat. şi din limba magiară conform legiĭ, că are purtare morală neesceptionabilă, şi dacă a maĭ servit ca învĕţător, documentele referitóre. Se recere între altele să fie *bun cânteret* spre a conduce corul, spre care scop are a se presenta în o Duminecă saŭ sĕrbătóre până la espirarea terminuluĭ de sus, spre a arĕta proba de cant în biserică.

Documentele are să le susternă la acest presidiŭ.

Rodna nóuă la 8 Iulie 1900.

Presidele:	Secretarul:
Ilarion Filipoiŭ	**Pamfiliŭ Grapini**
paroch gr. cat.	preot gr. cat.

Tipografia Seminaruluĭ archidiecesan.